

Womhaj Bóh!

Czisko 3.
15. jan.

Četnik 3.
1893.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knižiczišcežetni w Budyščinje a šu tam dostać sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

2. njedzela po 3 kralach.

Jan. 2, 1—12: Jesuś pschemobroczi wodu do wina.

Zeich mjenuje šwjaty Jan tónle Jesuśowy džiw. A wón je wopravdze tež zeich, mjenujzy zeich a šnamjo teho, šchtož Jesuś hiščeje pschezo na čłowškich dušchach dokonja. Wodu, lutu, wšchudžom namakanu wodu pschemobroczi do krašneho droheho wina. Daj šebi prajicz, so je to hiščeje dženska šbóžnikowy thumscht. Šchtož je nište, hubjene a wšchědne, to pschemobroczič, pscheměnič a pschekrašnič je Jesuśowy škutt. Wón nima došč na tym, so hrěchi woda, ale žyle nowe dušche, nowe wutroby štwori wón psches šwojeho Ducha móž. To šo štanje, hdyž stary čłowjek šo wobnowi po Jesuśowym šnamjenju a šo š nowa narodži k Božemu čłowjekej. Jesuś tón prawy mištr w pschemobroczenju. Šlaj, wón čžini wšcho nowe! Še šwojim šwjatym čžerpjenjom a wumrjećom, še šwojim horještacžom a šedženjom k prawizy Božej je wón wobnowił naše štejniščežo k Bohu. Bóh njehlada wjazy na naš jako na wěčnje šatamane čłowjestwo, ale jako na psches Šhryštušowu krej wumóžene. „Bóh na naš špodbanye ma; nětk wulki měr je bjes kónza, wšcha škóržba kónz je wšala.“ Nětk čže wón tež w tebi wšcho wobnowič a pschemjenič. Wodu čže do wina pschemobroczič: Wósu myšl do šwjateje, wěšteje wutroby, šamowolu do šwěrneho pošorjenja psched tym Šnješom, štyščnošč do ščžerpilneho čžakanja na Božu pomoz, štarošče, kotrež na šemi laža, do modlitwow, šlabu wěru do praweje šhrobloščje a dowěrjenja k Bohu, mudrošč, kiž sa šamšnym

wužitkom šteji, do teje mudroščje, kiž šteji pschede wšchěm sa šbóžnoščju a šo šama šapřewacž móže. A twoje žyle šnutškowne a šwontowne žiwjenje, twoje džělanje a šwjeczenje, twoje wješele a twoje žarowanje, wšcho čže a dyrbi tón Šnješ Jesuś Šhryštuš pschemobroczič a pschekrašnič. Šeno tón, pola kotrehož je tónle škutt dokonjač, je wěrny šchescžijan, w kotrymž je Jesuś šwoju krašnošč šjewił. Móžesch-li šebi prajicz: to štare je šo pola mje minyło a šandže š kóždym dnjom bóle, potom je Jesuś tež w tebi Šananejški džiw dokonjač.

Šak pač móže šo to štač? Luby šbóžnik da wšcho na wěru. Njeje pač trjeba, šo wón hačle nowu móž k wěrje do twojeje dušche dawa. Bjes dowěrjenja a wěrjenja wšchač njemóže ništón živy byč; dowěrimy šo šebi šamym, druhim čłowjekam, šwojemu šbožu. Še jeno trjeba, šo by tajša šhmanošč wěrjenja šo šložila na praweho muža, na lubeho Jesuša, našeho šbóžnika. Šeho runja njemóže žana čłowška dušcha bjes lubošče wobštač. Ale ta rjana horža lubošč dyrbi šašo na Šhryštuša a psches njeho na Boha šo šložič. Wuliwaj wšcho, šchtož mašch wěry a lubošče na šwojeho Šnješa a šbóžnika, a budžesch bóršy widžecž, kaž tež pola tebe šo woda do wina š mozu jeho krašneje hnady pschemobroczi. Šamjen.

Něšhto š Oberlinoweho žiwjenja a škuttowanja w Šamjentnym dole.

(Še wšchellich žórlow wučžerpak Jan Bartko.)

(Šotrjećowanje.)

Róžny kamjen k škulštemu domej w Waldbachu bu na to 31. džěń meje 1769 položeny a Oberlin šwjecžesche šo š tajšej

tež Wandsbeckski pošol mēl, jako šwoje spišy cziščezec a na prēnju stronu tnych knihow wobras šmjercze s košu seznicz da. Sčto chze tōn wobras prajicz? Niczo druge hacz: „Spomni na kōnz“. Lubi czičario, spomnicze na kōnz. Ale ty, luby Knjeze a Božo, wucz naš wopomnicz, so wumrjecz dyrbinu, so bychmy mudri byli.

To je mi na nowe lēto do myšlow pschischlo, pschetož lēto je tež kaž kniha, kotraž ma 365 kopjentow a 1. januar ma napišmo. A na tym prēnim boku steji šmjercz, s košu hrožo a šwoju ruku posbēhujo praji: „Sa pschiindu, snajech ty mje?“

Wy ludu, spomnicze na kōnz!

Ale na to šlowo jich mało kēžbuje. Čžeho dla? Teho dla, dofelz myšle na šmjercz bola; teho dla, dofelz šu šmjertne myšle pokutne myšle; teho dla, dofelz dyrbi tōn, kotryž šebi na šmjercz myšli, wołacz a šdychowacz: „Božo, budz mi hrēšnikelj hnadny!“ A wschitich ludzi wutroba šo pschecziwo temu wobara a prajicz njecha: „Božo, budz mi hrēšnikelj hnadny!“ A tola wērne wostanje: Šdyž nišy a wulzy šo pschēd Bohom njepokhileja w tajkej zlonikej ponižnosći a hdyž pschēs wōtznny kraj wot jeneho kōnza do drugeho ta jena modlitwa njeklinczi, noweho žiwjenja, ani mozy a šylnosće, ani žaneho dobyčja njenamakamy; ale naša mudrosć wostanje hluposć a naše žiwjenje budže pōžrjete wot šmjercze, kotraž je hrēšow mšda.

Wumōženje s teho njeje, khiba jenicžke. Ša muža snaju, kotrehož jich wjele snaje a tola jenož mało prawje. Wōn bēšche kšudy muž a njemēšche, hdyž by šwoju hlomu položil. Wōn bēšche tola bohaty muž a šwēta knještwo leži na jeho ramjenju. Wōn praji: Ša šym tōn pucz a ta wērnosć a to žiwjenje. Sčtož do mnje wēri, tōn njebudže šudženy; sčtož pač njewēri, tōn je hižo šudženy. Ša šym to horjēstawanje a to žiwjenje.

Wšnicze hišcže pschecze na nowe lēto, runjež je nowe lēto hižo nimo. Wone je to, so bychmy wschitzy ša tym jenym, ša tym kšudym mužom, kiž je tak bohaty, w tym lēcže prawje pytaš a šo prascheli, a šo bychmy jako zlonizy k njemu pschistupili. Wy dyrbinu našonicz, šo je to wērnosć, sčtož w šwjatym pišmje steji, šo je tōn horjēstanjeny wopravdže hišcže živy a šo tōn, kiž s nim dzerži, mēr a troscht namaka a šo budže žyle nowy čłowjek a šo nowu mōz dostanje, šwēt pschewinycz. Potom naš šmjercz pschewinycz njemōže. Wy chzemy tola juntrōcz špytač. Sčtož hišcže špytač njeje, tōn czič to dženša a sčtož je to hižo špytač, šapoczni s nowa a njewustai. To je našchemu ludej nusne, kōždemu čłowjekelj, wyškemu tak derje kaž niskemu njech je do šwēdomnja prajene: Spomnicze na kōnz!

Sčto tyšči a sčto pošylui.

Tu Bože domy starja,
Šaj šemja, njebeša:
To šlowo Bože traje
A wēcznje wostawa.

Tu wumrjecz widziš, cžahnyč
Wšchēch Božich wotročkow;
Tōn hospodač njej šmjertny,
Kiž pyta winizow.

Šso minu wušlincžane
Tu Bože šwjedjenje:
Nam krašnosć Boha Knjesa
Šak wschēdnje šjawna je.

Tam s blukej lampku dželba
Wot Kšrysta wotpadnje:
A krašnosć jeho mjena
Wšchēs kraj a morjo dže.

Tam šlaba cžrjōdka maša
Čhze pomhacz pohanam;
A njej Bōh Knješ tež šo snaje
A k jejnym studnicžkam.

H. Sejler. †

List wboheje žony wopilza.

Šklēdowazy list je wobžarujomna žona s šudnych horow na towarštwo pschecziwo njewužitnemu wužiwanju wopojow pišaka:

W pošlednim mēšazu šym w „Erzgebirg. Volksfreund“ cžitaka, šo nētotji knjeza pschecziwo wopilstwu nēšcto dawaja. Šajke wješele šaczuch tehdy; daj to Bōh luby Knješ, šo bychu cžesczēni knjeza šwoje pschēdewšacze wuwjescz mōhli. Šelko dobreho by šo s tym podpjerako, hdy by šo wopilstwo mōhlo pomjenšchicž, šelko šboža by šako do domow šaczahnyč mōhlo! Wy macze pošne prawo, cžesczēni knjeza, hdyž prajicze, šo wopilstwo jara wjele čłowjekow šake do rowa pschinješe. Šiz jeno wopilz, ale tež jeho šobuczłowjekoj, njech je žona abo džēczi, pschiindu pschēs wopilstwo prjedy wo žiwjenje, pschēs mjeršanje, dracžowanje a hlōd cžerpjenje. Šajwjazny wopilzam je kōžde džēko pschewjele, žona dyrbi šo ša šebje a ša džēczi štaracz; woni žadaju wot žony žyrobu, tež pjenješy; njemōže-li žona po mužowym žadanju cžinicž, šajke hamtowanje, šajke šakrowanje, o šak husto, hdyž žona sčto šnapšchecziwi, dostanje pufi. Žona dyrbi wscho wobštaracz, njech pschiindže jow, hdyžkuliž chze, šo by wopilz po šwojej woli cžinicž mōhl. Wopilz je kaž małe džēczo, hdyž jemu picze pschivadnje, potom šapocznje šo wołanje. Wopilz je wjele nišči dnyli štot, hdyž na njōn kēžbuješch, wōn štorczi šudobje na boč, njepije wjazny, hacz lačžnosć šebi žada, pola wopilza njeje žaneho pschēstacž; cži nimaju žaneho dna, doniž njejšu rošom šhubili; woni wušpja šwoje wopilstwo a potom šo šako picze s nowa šapocznje.

Wopilstwo je tu, kotraž je to pišaka, šanicžilo, wo štrowosćž a niuale wo cžescz pschinješlo. Wopilz pyta wscho pschikšodjenje, ludžo, kiž to šlyšča, jemu tola wēria, njepraščeja šo, cžeho dla, a šajke wocžehnjenje džēczi? Šanba, dobre wuczby abo pschikšad tu njejšu.

To je s mojeho žiwjenja: Mojeho muža je picze wo žiwjenje pschinješlo. Šēdnacze lēt prjedy šym ja jemu prajika, šo dyrbi šo palenza wostajicž, hewak dyrbi wumrjecz. Wšcha proštwā bē podarmo. Šjecz lēt do jeho šmjercze džēšche lēkar, šo mōže šo jemu hišcže pomhacz, jenož palenz dyrbi prjecz wostacz; wscho napominanje bē podarmo, wōn pijēšche dale a wōn pschiindže pschēs to wo žiwjenje. Šak dyrbinu tajkich ludzi wobwachowacz, šo jich cžert njedostanje žyle do šwojeje mozy a šo šebi šami žiwjenje njewošmu. Ale Bōh je moju modlitwu wušlyščač, šo njecžhnješche še šwēta kaž štoczo, Bōh je jeho njedžele došho na kšorožozo cžibnyč, hdyž žaneho palenza wjazny njepijēšche a cžoš mēješche šwoje žiwjenje wopomnicž, wōn wscho wutrobnje wobžarowasche a je šo k Bohu wobrocžil, tōn Knješ je tež jeho dušchu k šebi wšak, ja šym jemu wscho wodača, ale šapomnicž hišcže njemōžu. Nihdy w šwojim žiwjenju tajkeho čłowjeka pošnaka njejšym, nihdy njebeč tajke rēcže šlyščala, sčto bē w winje? Picze!

Njeje mōžno, wopišacz, sčto picze wscho šanicžuje! To wscho bēch 12 lēt cžerpika a njebeč nikomu šwoje hubjenstwo štoržika. Šdy budžišche mōj muž njepil, by džēš hišcže živy byč mōhl a štarosć bychmoj hromadžē šnjescz mōhloj; sčto je tež na tym wina? Picze. To je jena šwōjba, kotruž je picze do štaženja pschinješlo; šak njewurjekliwje wjele druhich budže, kiž hižo tak dalofo bēchu a hišcže pschiindu. Štajnje štrōšbi ludžo njemōžeja šebi ani pschēštajicž, šajki je wopilz. Š teho budžecze wy, cžesczēni knjeza, widžecz, šo na štuktu džēlacze, kotryž wēscze wjele wužitka a žohnowanja pschinješe; cži, kiž po nami pschiindu, budža na waš špominacz a šo wam džakowacz. Prošchu, njewustanicze w šwojim štuktu: Bōh tōn Knješ čžyl a budže wam mōz a kšroblosćž k wutracžu dacž, ja šym hižo wjele lēt Boha prošyla, šo by tola tajkich pošlak, kiž napšchecziwo picžu džēlacju. Tež njebudu pschēstacz, našcheho wschēhomōžneho Wōtza prošycž, šo by čžyl tež wam šwoju bohātu pomoz špožcicž.

Tōn Knješ budz s wami wschitkimi.

A. šwudowjena E.

„Pomhaj Bōh“ je wot nētkā niz jenož pola knješow duchownych, ale tež we wschēch pschēdawarņjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacz. Ša šchtwōrcž lēta placži wōn 40 np., jenotliwe cžifla šo po 4 np. pschēdawaju.